

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 17. — ŠTEV. 17.

NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 20, 1923. — SOBOTA, 20. JANUARJA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

NEVARNOST STAVKE JE ODSTRANJENA

Tri države so se pridružile pogajanjem glede sklenitve kontrakta v premogovnih poljih mehkega premoga. Pittsburske majne so izjavile, da se bodo pokorile sklepu. — Glavno vprašanje je, če naj bo pogodba eno ali dve leti veljavna.

Poroča John J. Leary, ml.

New York, 19. januarja. — Delodajalci in premogariji iz polja mehkega premoga v Illinoisu, Indiani in Ohiju so se sestali večeraj v hotelu Pennsylvania ter odredili vse potrebno, da podaljšajo sedaj veljavno plačilno lestvico preko prvega aprila tekočega leta, nakar so se odgodili, da se zopet sestanejo danes zjutraj. — Soglasno s splošnim naziranjem bodo trajale razprave do sredine prihodnjega tedna, tekom katerega časa bodo razpravljali navzoči o podaljšanju življenja sedaj veljavnega kontrakta.

Tri države, zastopane na konferenci, imajo letno produkcijo sto in osemdesetih milijonov ton, kar predstavlja šest in trideset odstotkov normalne porabe mehkega premoga v državi ter šestdeset odstotkov unijske produkcije. Kontrakt, ki bo sklenjen, bo temelj pogajanj za sklenitev kontraktov v vseh nadaljnjih unijskih poljih.

Uveljavljanje plačilne lestvice za tri države pomenja novo postopanje, kajti leta 1898 je obstajala navada, da so te tri države ohenem z zapadno Pennsylvanijo, ki so predstavljale takozvano centralno kompetitivno polje, sklenile temeljni ali bazični kontrakt. To izpremembo je treba pripisovati dejstvu, da se niso hoteli večji pittsburski delodajalci, ki kontrolirajo štirideset milijonov ton, še nadalje udeleževati določanja in uveljavljanja plačilne lestvice. Izjavili so, da bi se jih eventualno lahko kazensko zasledovalo na temelju Shermanove postave. Ti delodajalci pa se bodo pokorili vsemu, glede česar se bo dogovorila konferenca, ki je bila večeraj otvorjena.

Večerajšnja seja je izlegla kakor kak sestanek starih prijateljev in znancev. Edino vprašanje, ki je na programu, se glasi, če naj velja sklenjeni kontrakt za eno ali dve leti. Vsakdo je mnenja, da morajo ostati plače iste kot dosedaj. Michael Gallagher, delodajalec iz Clevelanda, je bil izvoljen predsednikom. William Green, tajnik United Mine Workers je bil izvoljen tajnikom konference; Walter Robinson, delodajalec iz Clevelanda, pomožni tajnikom. Vsaka nevarnost neuspeha je bila odpravljena, ko je John L. Lewis, predsednik United Mine Workers, izjavil, da bo ignoriral odklonitev pittsburskih delodajalcev, da se udeležijo pogajanj in naj se sklene dogovor med temi tremi državami.

NOVA POTEZA NEMČEV.

Essen, Nemčija, 19. januarja. — Danes so pričele okupacijske čete z zaplenjenjem državnih rudnikov v Ruhr okraju.

Vojaštvo je zasedlo nova Bergmannsgluck in Westerhold ter aretiralo poslovodjo Ahrensa, ker ni hotel dobavljati koksa. Predsednik železniške uprave v Essenu ni hotel danes zjutraj odposlati vlakov s premogom.

MAX NORDAU JE RESNO ZBOLEL.

Pariz, Francija, 19. januarja. — Max Nordau, slavni pisatelj ter vodja Zionistov, je resno zbolel. Njegovo stanje povzroča vznemirjenje med njegovimi prijatelji. Nordau je star pet in sedemdeset let.

NEMŠKA MARKA JE STRAHOVITO PADLA

Marka je padla na 24,000 za en dolar in ljudje so pričeli popivati iz obupa. — Blago je naprodaj za vsako ceno. — Povsod prevladuje obup.

Berlin, Nemčija, 18. januarja. — Ker je padla marka na 24,000 za en ameriški dolar, se je hotel prebivaštva obup.

Ta obup pa se je pokazal v obliki, ki je sicer fantastična, a vendar človeško razumljiva. — Prebivaštvo Berlina je namreč pričelo oblegati prodajalne žganih in drugih pijač na debelo in lastniki teh prodajalnic so danes zvečer izjavili, da niso napravili še nikdar v svojem življenju takih kupčij.

Ta naval na prodajalne z opojnimi pijačami je imel za posledico policijsko odredbo, vsled katere morajo kavarne, kabareti in bare zapreti svoja vrata, pričeni s pondeljkom, ob enajstih zvečer mesto ob enih zjutraj. Več spopadov, ki so bili posledica napetosti, je imel tudi nekaj opravka s to novo policijsko odredbo. Vsakoletni Nemški ples bo tudi med vpriporitvami, katere je odpravila nova policijska odredba.

Trgovci so se polakomnili denarja ter pričeli z vojno ostrega tekmovanja. Pri tem se poslužujejo dveh alternativ: Prodajajo namreč svoje blago za katerokoli ceno, katero morejo dobiti, ali pa tirajo cene navzgor do naravnost fantastičnih števil. V nekaterih slučajih so te cene dvakrat tako visoke kot na svetovnem trgu. — Nemogoče je dobiti kako mnenje, niti spekulativno glede bodočnosti, niti od uradnikov, niti od navadnih ljudi. Dežela nima enostavno niti najmanjše ideje, kako bi mogla izbežniti sedanjemu položaju ter nima tudi niti najmanjšega načrta glede bodočnosti razen mrkega upanja, da bo nesreča zadela Francoze.

Nes položaj je mogoče kondenzirati v eno frazo propagandistov, ki se glasi: — Kršili so pogodbo! Sedaj nam ni treba ničesar storiti. — Kako temeljito se je vzbilo to v glavo prebivalstva, je razvidno iz dogodka, ki se je pripetil v neki soli v Lipskem, kjer je novi učitelj zemljepisja pri navedbi različnih evropskih dežel pronašel, da so učenci vstali ter kot na povelje pljunili na tla, ko je omenil imena Anglije, Francije in Italije. Razred je pojasnil, da ga je prejšnji učitelj zemljepisja naučil, da je to primeren način postopanja.

Razpoloženje je bilo danes prav posebno trpko radi tega, ker je bila obletnica kronanja Friderika I. v Koenigsbergu ter obletnica ustanovitve reda Črnege orla. Prej je označeval ta dan otvoritev sezije sprejemov na dvoru. Vlada ima informacije, da je pričelo v Ruhr okraju primanjkovati živil in ta novi razvoj je zadel Nemčijo na nevarovnem mestu, kajti nizko stanje marke pomenja, da ne bodo hotele inozemske vlade dobavljati potrebnega blaga. Medtem pa vprašujejo vlado, kdo bo plačeval premogarije, kdo jim bo izplačal mezdo zadnjega tedna. Splošno nesrečo in splošen polom pa vidi vsi vnaprej v ekonomskem ločenju Ruhr okraja od ostale države. — Dejansko proizvajanje premoga je bilo skrajno za več kot štirideset odstotkov. Nacionalistični listi namigujejo, da je Nemčija pripravljena pogajati se, če se bo upoštevalo prijateljstvo in prostosti.

PRVI POSLANIK ZA KUBO.

Slika nam kaže generalnega majorja Crowderja, ki je član sodišnega oddelka armade Združenih držav. Pred kratkim ga je imenoval predsednik Harding amer. poslanikom na Kubo.

SKRIVNOSTNA MORILNA BERLINSKI ROPARJI SO ZADEVA V SAN DIEGO ZASTRUPILI TRGOVCA

Zdravnik in igralec aretirana vsled skrivnostne smrti neke lepe igralke, koje truplo so našli ob morskem bregu pri Torrey Pines.

San Diego, Cal., 19. januarja. — Dva moška sta bila aretirana danes v južni Californiji medtem ko se vrši nadaljnja preiskava glede smrti Miss Friede Mann, dvajset let stare lepe pesalke, koje deloma oblečeno truplo so našli ob morskem bregu pri Torrey Pines, v bližini La Jella, v sosednjem delu.

Roger B. Clarka, kino-igralca ter pomožnega ravnatelja, je prišla policija v Los Angeles na nasvet oblasti v San Diego ter ga obdržala v ječi dokler ne bodo dospeli krajevni detektivji, ki so izjavili, da je sledila aretacija "važnim razvojem".

Obenem s Clarkom je pridržala policija v Los Angeles tudi njegov okrvavljen avtomobil, katerega je našla s pokvarjenim licenčnim ploščo in razbito šipo pred kolesom. Javno je razvidno, da je neko skušal odstraniti sledove krvi na zadnjem sedežu.

Drugi mož, katerega so prijeli oblasti, je dr. Jacobs, civilni zdravnik v Camp Kearney, koje ga stika s to zadevo policija dosedaj še ni pojasnila. Pred aretacijo so ga zaslišali in to zaslišanje je trajalo več kot dve uri. Glavni napori raziskovalcev so osredotočeneje krog gibanja nekega skrivnostnega avtomobila katerega so videli ljudje v bližini Torrey Pines pozno v nedeljo zvečer.

Detektivji izjavljajo, da je bila vsebina ročne torbice umorjene razmetana ob glavni cesti, potem ko so morilec pustili truplo deklice ob obrežju.

Coroner je izjavil, da je bila smrt Miss Mann posledica umora. Deklica bi morala kmalu postati mati.

Policija preiskuje izjavo, katero je napravila Miss Mann napram neki svoji prijateljici, da je namreč žena nekega odličnega

V Berlinu je bil zastrupljen in oropan newyorški trgovski potnik in ljubica morilca je priznala zločin.

Berlin, Nemčija, 19. januarja. — Tukajšnja policija, je aretirala nekega Angleža, po imenu Jellina v zvezi z nasilno smrtjo newyorškega trgovskega potnika Roberta Novaka, katerega so našli pretekli petek v njegovi sobi mrtvega.

Kot trdi policija, je pobegnil Jellin s svojim skrivcem Muellerjem po smrti Novaka v Pariz, a se je vrnil večeraj v Berlin. Francozi vladi bo predložena prošnja, naj izroči nemški oblasti Muellerja, ki se baje še vedno nahaja v Parizu.

Novak je postal žrtev zastrupljenja s kloroformom ali etrom. Izginila je znatna sota v ameriškem denarju, katero je nosil pri sebi.

Jellina so aretirali, ko je hotel obiskati deklico, s katero je imel ljubavno ramerje. Soglasno s policijo, je aretirani v svojem priznanju podrobno opisal, kako so on, Mueller in dve ženski v neki restavraciji napol omamili Novaka s tem, da so primešali njegovi kavi narkotična sredstva. Nato so ga spravili domov. V njegovi sobi so ga položili na posteljo ter mu pokrili obraz z blazino, prepojeno s kloroformom. Nato se mu odvzeli ameriški denar ter pobegnili v Pariz.

Policija domneva, da sta Mueller in Jellin člana mednarodne zločinske tolpe. Pri aretaciji je izjavil Anglež, da se je vrnil v Berlin v namenu, da pomaga oblasti pri pojasnitvi čelega slučajja. Tekom zaslišanja je britko jokal radi izgube svojega "dragega prijatelja Novaka". Ko je sporočila njegova ljubica policiji stvari, ki so zelo obtežile njega in Muellerja, je priznal zločin.

kino-igralca, da pa mora ostati ta zakon tajnost.

Miss Mann so videli zadnjikrat v San Diego v nedeljo popoldne.

FRANCOZI ZAPLENILI NEMŠKI PREMOC

Francozi so zaplenili premog, ki je bil na poti iz Ruhr okraja v Nemčijo. — Francozi nočejo prevzeti rovov. Molke glede naslednjega koraka. — Prepovedane narodne pesmi. — Francozi dvomijo, da bi mogli biti kos svoji nalagi.

Essen, Nemčija, 18. januarja. — Edine prisilne odredbe zaplenilnega značaja, katerih so se dosedaj poslužile francoske oblasti, so bile izvedene danes v obliki zaplenjenja vseh pošiljatev premoga po vodni poti iz doline Ruhr v nezasedeno Nemčijo ter zaplenjenja par kar premoga na železnicah krog Ruhra. Rečni plavi in ladje, prevažajoče premog v južni smeri po Renu navzgor, bodo od sedaj naprej prisiljene razložiti svoje tovore pri Strasburgu, kjer bo premog deponiran na reparacijski račun.

V nemških krogih trdijo, da bo to največje francosko postopanje napravilo neposreden konec pošiljatev premoga po reki in da bo posledica tega koraka nezaposlenost in trpljenje med posadkami teh ladij in brodov.

Posiljanje premoga po železnicah je znašalo le 1200 ton, a po Renu navzdol se je prepejalo — 10.000 ton.

V drugih ozirih pa Francozi le markirajo čas. Kljub ultimatu in formalnim pretinjam glede "aretacij in konfiskacij", niso dosedaj storili ničesar. Sličnega ter niso niti pričeli s sodnijsko preiskavo glede dejanj ruhrskih premogarskih magnatov, čeprav se je ofi cijelno glasil, da se bo pričela tozadavna preiskava še tekom današnjega dne. Uradniki, ki imajo nalogo informirati časniške poročevalce glede delavnosti kontrolne komisije, so izjavili poročevalcu newyorškega Heraldja, da ni komisija dozdej še razmišljala o kakih aretacijah ali konfiskacijah rovov, niti privatnih, niti državnih. Dostavili so, da ni bil storjen še noben sklep glede naslednjega koraka in gle je prisilnih odredb, katerih bi se eventualno poslužila komisija.

Dejansko se francoski zastopniki obetavljajo nastopiti s takimi koraki kot bi bila aretacija lastnikov rovov ter zaplenjenje rovov, kajti se bi storili to, bi bila stavljen komisija pred napobolj kočljivo točko čelega reparacijskega problema, — namreč pred vprašanjem, če bodo mogli na uspešen način izravnati premogarska polja brez nemške tehnične pomoči.

Kot razvidno iz večerajšnjih poročil, dvomijo Francozi, da bi mogli biti na uspešen način kos velikanski nalogi ter nočejo niti vpriporiti takega postopusa, razen če bi se izjavili vsi drugi načrti. Nemogućnost obratovati rove na dobičkonosen način, kakor hitro bi bili enkrat v njegovih rokah, bi pomenjalo to politični smrtni udarec za ministrskega predsednika Reineraja.

Francozi pravijo, da Nemci sami priznavajo, da bi Nemčija trpela, ali sicer v večji meri kot Francija vsled ekonomičnega položaja v Ruhr okraju. Nemški izvedenci, ki natančno poznajo položaj glede premoga priznavajo, da je optimizem Berlina neutemeljen, čeprav se izjavlja, da so zagotovljene dobave premoga iz Anglije in Češke republike. Izvedenci izjavljajo, da je ogrožena industrija v nezasedenih ozemljih dežele in da so ogrožena zelo razsvetljevane in kulturne naprave občin. Nemška vlada pa izjavlja, da nima na razpolago nobene druge poti.

Komisija pa razpravlja sedaj o polovičnih odredbah, tikajočih se konfiskacije že izkopenega premoga. Vsako tako gibanje pa vodi h končnemu zaplenjenju in lastnemu obratovanju rovov. Iste ovire se pojavijo tudi pri zaplenjenju pošiljatev potom vlakov. Če je kaka pošiljatev zaplenjena, ne dobe proizvajalec premoga ničesar za to ter pravijo. — Kaj nam koristi kopati premog, če ga nam bodo vzeli, kakor hitro pride na površino? — Vselej tega usta-

ZNANI KINO-IGRALEC JE VČERAJ UMRL

Wallace Reid splošno znani kino-igralec, je umrl po dolgem boju z omamljivimi strupi. — Dosegel je starost le tridesetih let.

Los Angeles, Cal., 18. januarja. — Wallace Reid, znani kinoigralec, je umrl danes v nekem sanatoriju v Hollywoodu, kamor so ga prevedli približno pred enim mesecem po živčnem napadu, o katerem je izjavila njegova družina, da je bil posledica njegovega boja proti navadi zauživanja omamljivih sredstev.

Njegovo zdravstveno stanje je postajalo v zadnjih par dnevih vedno slabše in zgodaj danes zjutraj so poklicali zdravniki njegovo ženo in njegovega edinega otroka. Mrs. Reid je bila pri svojem možu, ko je slednji umrl.

Direktni vzrok smrti je bila soglasno z zdravniški kongestija v pljučih in ledvicah.

Dejstvo, da je bil Reid žrtev omamljivih sredstev in da je zbolel na živcih, ko se je skušal iznebiti te usodopolne navade, je objavila pred nedavnim časom njegova tašča. Rekla je, da se je igralec pred več kot enim letom, ko je delal na neki kino - sliki v New Yorku, ki je postala pozneje slavna kot ena njegovih najboljših produkcij, posluževal omamljivih sredstev kot bodrilca, s pomočjo katerega je lahko trdo delal. Na ta način se je pridil zauživanju omamljivih sredstev, in končno, tekom pretekle jeseni, je zbolel v Hollywood studiju slavne Players - Lasky kompanije.

Člani njegove družine so izjavili, da je sklenil boriti se do konca proti slabim navadam, ki se ga je prišla, in odkar je bil poslan v sanatorij, je bil več kot enkrat blizu smrti. Krog Božiča se je njegovo zdravstveno stanje izboljšalo, in takrat se je glasil, da je na potu okrevanja. Še pred par dnevi se je glasil, da kaže njegovo zdravstveno stanje tako zamenja izboljšanja, da se bo najbrž lahko vrnil na delo tekom junija meseca. Večeraj pa se je njegovo stanje nenkrat poslabšalo in konec je prišel hitro.

Soglasno z dr. Herbertom, ki je zdravil Reida odkar je prišel v sanatorij, je bilo njegovo stanje zlomljeno vsled njegovega boja, da se odvadi zauživanja omamljivih sredstev.

Wallace Reid je bil rojen v St. Louisu ter vzgojen v New Yorku, kjer živi njegova mati še danes. Zapušča ženo in malega sina.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVLJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo samseljno, hitro in po niskih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpoložila na sadnje polte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranske banke" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač sa hitro izplačilo najugodnejše.

Din. 100.00		\$ 1.10		(K 400.00)
Din. 200.00		\$ 2.00		(K 800.00)
Din. 500.00		\$ 4.80		(K 2,000.00)
Din. 1000.00		\$ 9.40		(K 4,000.00)
Din. 2000.00		\$ 18.60		(K 8,000.00)
Din. 5,000.00		\$ 46.00		(K 20,000.00)

Italija in zasedeno ozemlje:

Razpoložila na sadnje polte in izplačuje "Jadranske banke" v Trstu, Opatici in Zadru.

50 lir		\$ 2.95
100 lir		\$ 5.60
300 lir		\$ 15.90
500 lir		\$ 26.00
1000 lir		\$ 51.00

Na poljudne, ki presegajo znesek dvajsetstotil kron ali pa dvajsetil lir dovoljujejo po možnosti še posebni popusti.

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam desce poslani denar v roke. Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu. Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

32 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenian Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**"GLAS NARODA"**
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	\$6.00	Za New York za celo leto	\$7.50
in Canada	\$6.50	za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$3.50	Za inostranstvo za celo leto	\$7.50
Za šest let	\$1.50	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.
Dopolni bres podpisov in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli po-
šiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam
tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2276**PREMOGARSKA KOMISIJA**

Premogarska komisija, katero je imenoval po zadnji premogarski štavlki predsednik Harding, se je hitro lotila dela. Že je predložila kongresu svoje prvo, začasno poročilo.

Se bolj kot njena naglica pa vznemlja ton njenega poročila, da smatra komisija svojo nalogo za nalogo nekakega propagandnega komiteja. Dosedaj ni zasledila še nikakih dejstev, s pomočjo katerih bi mogla postaviti temeljiti kaka priporočila za odpravo. Zadovoljila se je s tem, da oblike oguljene in obrabljene trditve v oficijelno obliko ter jih predstavi.

To, kar so izjavljali podjetniki v družbi kapitalističnega časa, se je pred uvedanjem preiskav te drage premogarske komisije, se ponavlja v tem poročilu na kongres s povsem splošnimi frazami. Delavske difference, transportne težave in prevlekljavov premogarske in dustrije se označuje kot vzrok visokih cen premoga ter vseh drugih težav. V kolikor pridejo v poštev transportne težave, si komisija skrbno prizadeva oprostiti lastnike in uprave železnice vsake odgovornosti. Proti železnicam se ne sme ustvariti nikakega slabega razpoloženja. V svojem stremeljenju, da brani železnice, sega poročilo očividno preko pozitivnih uspehov, dosedanje preiskave. To je hipotetična, na nikakih dejstvih temelječa trditev, katero nam postavlja komisija, na mizo, da dokaže, da niso železniške uprave zakrivila sedanega pomanjkanja premoga. Da izvede ta "dokaz", se mora sklicevati poročilo na števila ton premoga, "katere je mogoče prevesti v enem mesecu, po mnenju železnice" in ki presegajo potrebe dežele baje za celo tretino. Koliko vagonov stavlja železnice v sedanjem pomanjkanju na razpolago, je premogarski komisiji zaenkrat prav tako malo znano kot perici kakega železniškega predsednika. Celo "office boy" komisije mora vedeti, da ni mogoče spraviti z mesta na tisoče in tisoče ton premoga, ker primanjkuje železnic kar in lokomotiv.

Povsem drugače pa postopa poročilo z ozirom na ostala dva navedena vzroka visokih cen premoga. Delavske difference se povdara v polnem obsegu in še preko tega, čeprav ne uveljavlja poročilo nikake zveze med temi differenceami ter visokimi cenami premoga. Enostavna trditev samaposebi mora zadostovati javnosti, čeprav je znano, da je bil tudi v letih, ko ni bilo nobenih večjih stavk, premog drag in da je postal vedno dražji.

Prav posebno proti premogarjem pa se obrača navidezno tako nedolžna trditev, da je premogarska industrija preveč razvita. Več rogov obratuje in več premogarjev je zaposlenih kot je treba, da dobavljajo potrebno množino premoga. Vseled tega je treba del rogov začasno zapreti in del premogarjev mora za nekaj časa počivati, — pravi poročilo. To je dejstvo, katerega ni mogoče zanikati. Za ugotovitev tega ni bilo treba nobene komisije. Kar zahteva prebivalstvo, je odprava, ureditev premogarske industrije na tak način, da bo omogočeno redno izkoriščanje rogov. O taki ureditvi pa nima komisija nobenega pojma.

Začasno pripuščeni lahko trajno ostanejo.

Predsednik Združenih držav je podpisal skupno resolucijo kongresa, s katero se uzakonjuje stanje onih priseljencev, ki so prišli v Ameriko pred 4. marca 1922 in ki jim je bil dovoljen začasen vstop pod jamčevino, ker so prišli brez kvote svoje rojstne dežele. Secretary of Labor je sedaj pobilščeno, da dovoli tem osebam, da ostanejo za vedno v Združenih državah brez ozira na določbe tridostnega priseljenjskega zakona, ako drugače odgovarjajo predpisom priseljenjskih zakonov in niso podvrženi deportaciji radi drugih vzrokov. V vseh teh slučajih se ima jamčevina (bond) povrniti onim osebam, ki so jo položili.

Ta sklep kongresa je posebne važnosti za one, ki so bili pripuščeni v zemljo, potem ko je bila kvota njihove rojstne dežele iz-

ka, do katerega jim je bil dovoljen začasni vstop, — navadno do šestih mesecev — oziroma po zapadlosti jamčevine, ti priseljenici bi morali biti deportirani. Le kongres more jim dovoliti trajno bivanje v tej zemlji, in to po tem posebnega zakonodajstva. To se je zgodilo potom gori omenjene skupne resolucije kongresa glede vseh do 7. marca pripuščeni priseljenec, katerim je bil dovoljen začasen vstop v Združene države preko kvote svoje zemlje, ako drugače odgovarjajo priseljenjskim predpisom.

Priseljenjske oblasti so sedaj pooblašene, da vrnejo jamčevino (bonde) začasno pripuščeni priseljenec onim osebam, ki so dale to jamčevino. Vsak porok, ki je položil bond, dobi pisno od priseljenjskih oblasti s proleženim formularjem, ki naj ga dotičnik izpolni, podpisuje in vrne priseljenjski oblasti obenem s potrdilom, ki ga je dobil, ko je položil bond. Oblasti bodo naravnost vrnilo po pošti vse zavarovalne in zemljiške jamčevine (Surety in Real-Estate Bonds): Liberty bonde pa vrnejo potom Reserve Banke onega distrikta, kjer porok stanuje. Ako kak porok ne prime takega pisma tekom štirih do šestih tednov, naj se pišmenim potom obrne na ono priseljenjsko postajo, kjer je položil svoj bond.

Treba si pa zapomniti, da se sklep kongresa tiče le onih oseb, proti vstopu katerih je bila edina zapreka ta, da so prišli preko kvote. Vsi oni inozemci, katerim je bil dovoljen začasen vstop, ker so bili nepristupni radi katerega drugega razloga razum kvote, ne spadajo pod ta sklep, in se za njih položene jamčevine ne vrnejo vsled tega sklepa kongresa.

Iz Slovenije.**Skladišče eksplozivnega materiala.**

Iz Ljubljane se poroča: Na ljubljanskem polju ob Kamniški železnici namerava neka družba zgraditi baje skladišče za eksplozivni material in je v to svrhu že kupila potrebni stavbni prostor. Bliznji okolici zahtevajo pojasnila, koliko je resnice na tem. Ni dovolj, da stoji vojaška skladišča eksplozivnih stvari v neposredni bližini, ki so povzročila že dovolj nesreč žalostnega spomina, se misli povečati nevarnost se s privatnimi skladišči in sicer ravno v oni smeri, kjer ima mesto za razširjavo najugodnejše pogoje.

Samomor v ljubljanskem hotelu.

V več nekoga ljubljanskega hotela si je 23letni Dante Serpo iz Trsta pognal v prsa kroglo, ki mu je prodrla pljuča tik pod sreem. Težko ranjenega so prepeljali v javno bolnišnico. Motiv poizkušene samomora ni znan.

Smrt pod zemljo.

Pri kopanju kanala na Peščeni v Zagrebu se je pripetila nesreča, ki je zahtevala mlado človeško življenje. Delavec Fr. Janžeković, rojen leta 1900 v Bukovcih v pujskem okraju, se je nahajal v kanalu dva in zol metra globoko, ko se je začela rušiti zemlja, ki ga je živega pokopala. Ko so zemljo odkopali, je bil Janžeković že mrtev.

Odlikovanje Glasbene Matice.

Povodom 50letnice Glasbene Matice v Ljubljani je kralj v znak najvišjega priznanja podelil družtvu red sv. Save 2. razreda.

Odlikovani sokolski delavci.

Povodom državne praznika narodnega ujedinjenja je kralj odlikoval celo vrsto sokolskih delavcev z redom sv. Save. Med drugimi so odlikovani: načelnik Jug. Sokol. Saveza dr. Viktor Murnik, podstarosta dr. Laza Popović, podnačelnik Miroslav Ambrožič, dr. Pavel Pestotnik, Fran Ažman, dr. Ivan Vasić, Fran Marolt, Lojz Arh, Mirko Ljubović in drugi.

Odlikovanje pri agrarni direkciji.

Ravnatelj ljubljanske agrarne direkcije dr. Friderik Lukanc je odlikovan z redom sv. Save 1. razreda, inšpektorja iste direkcije Viljem Putik in dr. Tone Sapla pa z redom sv. Save 4. razreda.

Hripavost

in kašelj sta zelo neprijetna simptoma. Da preprečite težje posledice, vzemite

Severa's Cough Balsam,

ki prinaša zaželjeno in hitro pomoč. Imajte ga pri roki v hiši za zimске mesece.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte po lekarnah.

Severov Almanah za leto 1923

je natisnjen. Dobe se po vseh lekarnah zastoj, ali pišite nam.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA**IZDAJA PREDNOSTNIH DELNIC CONSOLIDATED GAS CO. JE BILA VEČ KOT TRIKRAT NADPISANA.**

Consolidated Gas Company naznanja danes, da so odjemalci in uslužbenici nadpisali izdajo \$15.000.000 6% kumulativnih soudeleženih prednostnih delnic, za koje se je začelo podpisovanje 9. januarja ter se zaključilo zadnji ponedeljek opolnoči. Vsega skupaj je bilo vzetih za približno \$50.000.000 delnic.

Prošnje je vpsolalo kakih 60.000 podpisnikov, ki so želeli kupiti delnice te izdaje. Pronašlo se je, da je bilo že po osemindesetih urah po ponudni prodaji presežena prvotna svota za en milijon 500.000. Posamezniki so kupovali od ene delnice, pa do skrajnega slučaja, ko je neki prosilec vprašal za 4000 delnic, kar bi predstavljalo vrednost dvesto tisoč dolarjev. — Deset tisoč (10.000) jih je vzel po eno delnico; 12.000 po dve; 8000 je vzel po 10 delnic in kakih 6000 po 20 delnic. Vpsolanih je bilo 2350 prošelj za nabavo od 50 do 100 delnic; in več kot 200 jih je prosilo za 3000 do 700 delnic vsak. Nekateri so hoteli imeti po 1000 delnic.

Prošnje so pošiljali odjemalci plinskih in električnih družb, živci v okrajih Manhattan, Bronxu in Queensu ter v Westchester okraju. Predno je Consolidated Gas Company ponudila te delnice, je organizirala takozvano Divizijo za prednostne delnice. V tem oddelku, ki vsebuje veliko množino accountantov in klerkov, razporedujejo in vključujejo sedaj prošnje, napravljene za te delnice.

Posledica mogočnega nakupa teh delnic bo, da se dolgi najvišjo svoto, katero zamore posameznik podpisati. V bližnji bodočnosti bodo dobili odjemalci pojasnila, do kakšne mere smejo podpisati. Consolidated Gas Company smatra navdušen način, po katerem so njeni odjemalci in uslužbenici sprejeli povabilo za to izdajo delnic, kot izraz zaupanja in dobre volje.

SHRANITE
TA
LABEL**UPORABLJAJTE
MAGNOLIA
IN
STAR MLEKO**

V VAŠI KUHINJI V SVRHO KUHE IN PEKE

HRANITE LABELNE ZA DRAGOCENA DARILA.
PIŠITE NA KATERIKOLI NAROV NA DRUGI STRANI LABELNA ZA ILUSTRIRAN BEZNA DARIL.
"Izplača se hraniti labelne".SHRANITE
TA
LABEL**Peter Zgaga**

Jugoslovanskemu poslanstvu v Washingtonu, bi bilo treba tole povedati:

Sedanji poslanik Trešić-Pavič je pošten in pravičen Jugoslovčan. Da upošteva Slovence istako kot Hrvate in Srbe je pokazal s tem, da je začel žnjimi slovensko korešpondirati. Tega ni delal pred njim še noben poslanik in tega menda ne dela tudi nobena centralno-vladna oblast v domovini. Poročila iz poslanstva oziroma iz vladne novinarske pisarne v Washingtonu bi z veseljem objavil vsak slovenski list. Če bi bila poročila, seveda. Romanov iz diplomatske pisarne, nam pa, žal, ne kaže priobčevati. V zadnjem "poročilu" so naprimer naslednji stavki:

— Čim odbije staremu letu zadnja in novemu prva sekunda, se vse mesto zgane od veselja ter se čuje silen hrup po vseh ulicah. Vsi avtomobili trobijo, vsa grla upijejo.

In potem:
— Treba je, da možgani nekaj delajo in da znajo razumno odbriti koga naj človek obišče in kako naj se vede na obisku in komu naj le karte ostavi. Posebno za diplomate ni to lahko.

Vse to in podobno se lahko čita v knjigi "O lepem vedenju", katero lahko vsakdo naroči od Glas Naroda za pet centov.
Iz poslanstva bi bilo pričakovati podrobnih gospodarskih in političnih poročil, brez vsake cenzure in druge pesniške navlake.

Predpust je letos silno kratek. To je znamenje, da bo post za nekatere devetle jake dolg.

Vse je presenetila vest, da je sprejel jugoslovanski ministrski predsednik Pašić trikrat zaporedoma v avličnem bivšega klerikalnega voditelja in dunajskega podprenika Ivana Šušteršiča. Časopisje tudi že razpravlja, katere stranka mu bo podelila vodstvo in na kateri platformi bo kandidiral.

Če človek vse to premisli, pride nehoti do zaključka, da se v današnjih časih najbolj izplača, biti izdajalec domovine.

Naši veliki možje nas zapuščajo. Ginejo kot suh evet sredi najlepše spomladi.

Omeniti je seveda treba, koga smatrajo Amerikanci za svoje največje. Ne morda Wilsona, Steinmetza, Maxima in drugih korifej na polju javnega delovanja. Sedanji največji in najslavnejši možje so: Dempsey, Valentino in Douglas Fairbanks.

Četrti je te dni umrl. Pisal se je Wallace Reid.

Značilno je, da je umrl vsled zaviranja opija.

V primeri z opijatom je pa vsak šnopsarski pijanec velik gospod.

Listnica.

A. B., Chicago, Ill. — Ne o njem ni še nobenega sledu. Jugoslovanska priseljenjska oblast se bo poslužila zadnjega sredstva. Pozvala bo vse ugledne jugoslovanske zdravnike in diplomirane babice, ki bodo natančno preiskali ugledne vladne kroge. Morda se je mra kam zalezal. — Pozdrav!

POJAKE opozarjamo, da je cena za "Slovensko-Amerikanski Koledar" ista za Jugoslavijo kot za Ameriko — 40 centov.

Pošljite nam svoto in naslov svojega prijatelja v starem kraju in pošlali mu bomo knjigo naravnost.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katoli. Jednota

Inkorporirana 1. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 923 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blaginik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blaginik neplaćanih smrtin: JOHN MOVERN, 413 — 13th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 348 N. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBAŠNIK, Room 204 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHAR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Perotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 730 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikačje se uradnih kadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolnišnice splošne naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom na obilen pristop. Kdor eli postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 5 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.**Pomorska akademija v Bakru.**

Kakor poročajo "Narodne Novine", je dr. Boža Cvjetković imenovan za upravitelja pomorske akademije v Bakru. Novoimenovani upravitelj je znani naš oceanograf, avtor "Oceanografije" in "Povjesti jugoslov. pomorstva".

Beograd za svoje reveže.

Beograjsko časopisje poroča, da je mestna uprava sklenila, da razdeli brezplačno 300 vagonov premoga med mestne reveže.

Protestna zborovanja zagrebških delavcev.

V "Olimp" kinu v Zagrebu se je vršila socialistična delavska skupščina, katero je sklical Glavni delavski savez Jugoslavije. Dnevni red skupščine je bil protest proti nameravanemu ukinitvi uredb o osemurnem delu. Pred vstopom v dvorano se je zbralo mnogo komunistov, ki so skušali preprečiti zborovanje, toda njih nakana se ni posrečila in zborovanje je poteklo popolnoma mirno in v redu. Delavstvo je bilo glasno mnenja, da noben novi zakon ne bo mogel zrušiti osemurnega delovnega časa. Končno je bila sprejeta še resolucija, v kateri stavlja delavstvo svoje zahteve in protestira proti eventualni ukinitvi osemurnega delovnega časa. Ob sklepu je predsednik zborovanja še naglasal, da bi delavstvo od eventualne izpremembe vlade imelo le slabe koristi, ker bi bila vsaka vlada v današnjih razmerah za delavstvo slabša od sedanje. Istočasno so imeli v prostorih "Balkan" kina svoje zborovanje tudi komunisti z istim dnevnim redom, kakor v Olim kinu socialistični delavci.

Kongres upodablajočih umetnikov v Zagrebu.

V bivši saborni dvorani v Zagrebu se je vršil kongres organizacij upodablajočih umetnikov iz cele Jugoslavije. Slovence sta zastopala Santel in Kralj. Glavni konkretni nalogi kongresa sta tvorili ustanovitev zveze obstoječih organov in ustanovitev umetniškega sveta pri ministristvu prosvete v Beogradu.

Poljsko-jugoslovanska liga.

Na seji poljsko-jugoslovanske lige, ki se je vršila v Zagrebu, je bil naš rojak univerzitetni profesor dr. Fran Hešić izvoljen za predsednika lige. Seje se je udeležil tudi poljski generalni konzul dr. Gruska.

Mađari terorizirajo Jugoslovane.

Časopisje poroča o neumiljenem terorizmu, ki ga izvajajo mađarske oblasti nad Jugoslovani v Baranji. Pred kratkim je bilo zopet aretiranih več jugoslovanskih seljakov iz okolice Mohača. Seljaki so namreč sedeli v kavarni in prepevali nacionalne pesmi. Ko so jih hoteli mađarski orožniki radi tega aretirati, so se ti upirali, skliučujoč se na svoje pravice kot narodna manjšina. Vse to ni pomagalo prav nič, bili so odvedeni v pećujske zapore in poleg

tega se pretepeni. Pećujsko sodišče jih je obsodilo velezdajce.

Po nesrečni pomoti ustreljen.

Ko je vlak iz Zagreba prispel na kolodvor v Podsedu pri tovarni cementa, sta opazila dva detektiva južne železnice, da neki človek pobira signalne svetilke na progi. Ker sta bila mnenja, da gre za tatvino, sta začela detektiva streljati na tega človeka. Oddala sta osem strelav, tako da je neznanec na mestu mrtav obležal. Ugotovilo se je, da je bil ustreljen Mijo Brzak iz Stenjeve, ki je po svoji dolžnosti snemal signalne svetilke. Orožniki so aretirali oba detektiva, ki se menujeta Karel Stener in Franc Cobran.

Padanje cen na Dunaju.

Skoraj neverjetno se sliši to, a je po poročilih dunajskih listov resnično. Kakor ti poročajo, se je poenilo v zadnjem času goveje meso za 3000 avstr. kron pri kg. telečje meso za 4000 K, obavalo za 30—40%, enako kozuhovina. Cene v hotelih in restavrantih so padle za 15—25%. Po mnenju časopisja gre glavná zasluga za padanje cen dejstvu, da so tujei Dunaj skoro komparativno zapustili, kar je povzročilo v vsem trgovskem in obrtnem prometu katastrofalen zastoj.

Ustavljen promet na ruskih železnicah.

Kakor poročajo angleški listi iz Moskve, je morala ruska vlada na polovici ruskih prog v skupni izmeri nad 20.000 milj popolnoma ukiniti vsak promet, ker ni materijala za kurjenje lokomotiv. Po ustavitvi prometa so prizadeta o zemlja, ki štejejo skupno trideset milijonov ljudi.

Brez stroškov ene same solze.

Dne 27. decembra 1922 so praznovali po vsem civiliziranem svetu stoletnico rojstva Louis Pasteura. Vsakemu je znano njegovo zdraviljenje stekline. Zdravniška veda bo vedno občudovala duha moža, ki je razkril, da imajo bolniki svoje starodavne izvore ravno tako kot ljudje. Slavno so besede Duclauxovega pogrebne govora: "Pasteur je zavojeval svet. Dosedaj ni njegova slava povzročila niti ene solze." Dela in iznajdbe je treba ceniti po preprečbi trpljenja in po številu rešenih življenj. S tega stališča je Trimerjevo Grenko Vino slavno zdravilo. Preprečilo je in prepreča trpljenje tisočih in tisočih vsako leto in 33letna doba njegovega izdelovanja postaja vedno bolj splošna. Reči moram, da dela Trimerjevo Grenko Vino čudeže", je pisal dne 16. decembra 1922 Mr. Anthony Sindelar iz Ord, Nebr. Vaš lekar nam ali prodajalec zdravil ga ima v zalogi obenem z drugimi izbornimi Trimerjevimi zdravili, kot Trimerjev Limiment, Trimerjev Mirlec Kašlja itd.

(Advertisement)

Prosper Mérimée:

Karmen.

(Nadaljevanje.)

Meni sem, da sem dovolj utrjen in bom mogel spati tudi v takem prenočišču; toda čez piko uro me je zbudil prav neprijeten srbež iz prvega sna. Kakor hitro sem se zavedel, odkod izvira, sem vstal, rekoč si, da je bolje prebiti ostalo noč pod milim nebom, nego pod to negotoljubno streho. Po prstih sem se splazil do vrat, prestopil ležišče don Joseja, ki je spal spanje pravicega, in srečno prišel iz hiše, ne da bi ga bil zbudil. Pred vrati je bila široka lesena klop; legel sem nanjo ter si postljal, kakor sem vedel in znal, da bi dočakal jutro. Že sem hotel drugje zatistiti oči, kar se mi zazdi, da vidim dve seneci, človeško in konjsko, ki se pomičeta mimo mene brez glasu. Sedel sem pokoncu, meneč, da razločim Antonija. Čudno se mi je zdelo, čemu ostavlja hlev ob tej uri; zato sem se vzdignil in mu krenil naproti. Zagledal me je ter obstal.

— Kje je on? — je vprašal Antonio tih.

— V krmi, spi. Njega ni strah stene. A vi, kam peljete konja?

Tedaj sem opazil, da je Antonio skrbno ovil kopita živali s kosi raztrgane odeje, tako da sta mogla brez hrupa ostaviti hlev.

— Govorite tiše, — mi je rekel Antonio, — za božjo voljo! Ali res ne veste, kdo je ta človek? Jose Navarro je, najslavnejši razbojnik na Andaluskem. Ves dan sem vam namigoval, pa me niste hoteli razumeti.

— Naj bo razbojnik ali ne, kaj me briga; naju dveh ni oropal in stavim, da tudi nima namena.

— Magari, a dvesto zlatnikov je obljubljenih tistemu, kdor ga ovadi. Poldrugo uro odtod vem za lajeirsko stražnico. Preden se zdani, jih privedem sem. Vzel bi bil njegovega konja pa je tako hudooben, da ne pusti k sebi nikogar razen Navarra samega.

— Vrag naj vas vzame! — sem mu dejal. — Kaj vam je storil revež hudega, da ga hočete ovaditi? In zraven se niti ne veste z gotovostjo, ali je res razbojnik, kakor pravite.

— Z vso gotovostjo; prej je prišel za mano v hlev in mi je rekel: "Zdi se, da me poznate; ako poveč dobremu gospodu, kdo sem ti poženem krogli v glavo!" — Ostanite, gospod, le ostanite pri njem; vam se ni bati ničesar. Dokler bo vedel, da ste z njim, ne bo slutil nevarnosti.

Tako govoreč sva se bila že toliko oddaljila od krme, da ni mogel nihče, veš slišati podkev. Kakor bi trenil, je odvil Antonio eund, s katerimi je bil omotal konju kopita; baš je hotel zasesti žival. Izkusil sem ga zadržati s prošnjami in grožnjami.

— Revež sem, gospod, — mi je odgovoril; — dvesto zlatnikov ni karšibodi, zlasti še, ko velja rešiti dečelo takšne golazni. Toda pazite; ako se Navarro zbudi ter pograbi svojo trombačo, gorje vam! Jaz sem zdaj že predaleč, da bi se skesal, vi pa ukrenite, kakor veste in znate.

Grdoba se je bil zaviltil na konja; udaril je žival z ostrogami in kmalu mi ga je skrlila tema.

Zelo sem bil ogorčen nad vodnikom in nemalo me je skrbelo, kaj bo. Po kratkem premišljanju sem se odločil, ter krenil v krmo. Don Jose je spal še vedno; gotovo je počival po naporih in blednji mnogih pustolovnih dni. — Krepko sem ga moral stresti, da sem ga zbudil. Nikoli ne pozabim njegovega divjega pogleda in kretnje, s katero je segel po trombačo, ki sem jo bil položil iz opreznosti nekaj vstran od njegovega ležišča.

— Gospod, — sem ga nagovoril, — oprostite, da vas budim; toda moram vam zadati nerodno vprašanje. Ali bi vas veselilo zagledati pred seboj pol ducata lajeirjev?

Planil je na nogo.

— Kdo vam je rekel to? — je vprašal s strahotnim glasom.

— Kaj de, odkod pride svet, da je le dober.

— Vaš vodnik me je izdal, a plačal mi bo! Kje je zdaj?

— Ne vem. . . V hlevu, mislim . . . toda nekdo mi je rekel. . .

— Kdo vam je rekel? . . . Star, ka gotovo ne. . .

— Nekdo, ki ga ne poznam. . . Brez mnogih besedi, ali imate kak vzrok, da ne bi hoteli čakati vojnika, da ali ne? Ako ga imate, ne gubite časa; ako ne, vam voščim lahko noč in prosim oproščenja, ker sem vam kratil spanje.

— Ah, vaš vodnik, vaš vodnik! Že v prvem trenutku se mi je zdel sumljiv. . . toda njegova sodba je zapečatena! Zdravi, gospod! Bog vam povrni uslugo, ki ste mi jo storili! Vžle vsemu nisem čisto tako podel, kakor si mislite. Da, da! Še vedno je v meni kaj, kar bi se smililo poštenjaku. . . Zbogom, gospod. . . Žal mi je le, da vam ne morem izkazati svoje hvaležnosti.

— Don Jose, zaradi usluge, ki sem jo vam storil, mi obljubite, da ne boste sumničeli nikogar; ne boste mislili na osveto. Nate, vzemite si smotk na pot. . . Srečno!

To reši sem mu pomelil roko. Stisnil mi jo je brez odgovora, pograbil trombačo in bisago ter rekel starki nekaj besedi v latovščini, ki je nisem razumel; nato je stekel v hlev. Še trenutek, in slišal sem ga dirjati po polju.

Jaz sem legel nazaj na svojo klop, toda zaspati nisem mogel. Vpraševal sem se ali je bilo prav, da sem rešil razbojnika in nemara celo morilec, zgolj zato, ker sva skupaj jedla gnoj in rižoto. Ali nisem izdal vodnika, ki se je postavil na stran pravice, ter ga zaznamoval zločinčevi osveti? Dolžnost gostoljubja mi je velela takol. . . Divjaški predsojed sem si oporekel; odgovarjal bom za vse zločine, ki jih stori razbojnik poslej. . . In vendar, mari je nagon vesti, ki se upira razlogom pameti, res gol predsojed? In tako sem omahoval še vedno sredi hude negotovosti, ali je bilo moje dejanje pravo ali krivo, ko sem zagledal pol tuceta konjenikov z Antonijem, ki je previdno zaostajal. Stopil sem jim naproti in jim povedal, da je ropar pobegnil že pred dobrima dvema urama. Starika, ki jo je vprašal desetnik, je odgovorila, da pozna Navarra, toda ker živi na samem, se ne bi bila nikoli upala tvegati glave s tem, da bi ga bila ovadila. Dodala je, da je njegova navada odjahati vedno sredi noči, kadarkoli se oglasi. Jaz sem jih moral spremeniti nekaj milj da sem pokazal svoj potni list in podpisal pred vsakim sodnikom izjavo, nakar sem smel nadaljevati svoje poti. Antonio je kahal name zameri, slutec, da sem mu jaz izpodmeknil, da ni zaslužil tistih dvesto zlatnikov. Vendar pa sva se ločila v Kordovi prijatelja, zakaj tam, sem ga nagradil, kolikor sem le zmogel v svojih takratnih denarnih razmerah.

II.

V Kordovi sem se pomudil več dni. Opozorili so me bili na neki rokopi v dominikanski knjižnici, čes da najdem v njem zanimive podatke o strodavni Mundi. Dobri očetje so me sprejeli kaj prijazno; in tako sem ostajal dnevi v njihovem samostanu, — zvečer pa sem se izprehajal po mestu. Proti solnčenemu zatonu urgoli v Kordovi radovednežev na obrežnem zidu, ki spremlja Gvadalkvirijski levi breg. Tam vdihavaš izparine bližnje strojarne, ki še danes ohranja kraju prastaro usnjarsko slavo; odkoduje pa te prizor, ki ga je res vredno videti. Nekaj minut pred zdravomarijo se zbere na bregu reke ob znožju sidu, ki je dokaj visok, veliko število ženstva. Noben možki se ne bi upal pomešati med to trumo. Kakor hitro zavzorni zdravomarijo, smatrajo da je noč. Ob zadnjem udarcu zvonca se sledež vse te ženske in se spuste v vodo. Vzdigne se vrišč, smeh in hrup kakor v peklju. Moški gle-

Stavka kot sredstvo proti vojni.

Poroča Arthur Henderson, znani angleški delavski voditelj.

Hague, Holandska. — Svetovni mirovni kongres kot demonstracija proti vojni, je pomenjal velik uspeh.

Predstavljal je mogočno silo, pripadajočo v glavnem proizvajajočim razredom. Čeprav govoreci različne jezike ter živeči pod različnimi političnimi ter ekonomskimi pogoji, so pokazali delegatje vendar veliko mero enotnosti in solidarnosti. Strokovi unijsisti, socialisti, komunisti, pacifisti, vsi so si podali roke ter se izrekli za definitivno akcijo za vzdržanje miru.

Ko je bilo veliko zborovanje, je potrebovalo le še navzočnosti zastopnikov American Federation of Labor, da bi mu bil zagotovljen reprezentativen značaj. Odsotnost Gompersa in njegovih tovarišev so vsi obžalovali, čeprav so bili delegatje pacifističnih organizacij v Združenih državah vredni zastopniki idealov o ne demokracije. Celo oni sami pa bi prvi priznali, da je svetovni mirovni kongres nepopolen, dokler je brez zastopnika in predstavitelja ameriške armade industrijskih delavcev.

To je treba smatrati za veliko nesrečo in naj je vzrok odsotnosti American Federation of Labor, ki ni več spojena s Trade Union International, tak ali tak.

Stvar miru je tako velikanske važnosti za delavce sveta, da ne smejo priti pri tem v poštev niti difference mnenja glede osnovnih principov družbe in industrije. Pač pa je naloga nas vseh združiti se v skupnem naporu, da organiziramo voljo do miru.

Kongres, celo kot demonstracija, je bil popolnoma prost razočaranj. Bolj upliven pa bi bil, če bi bil bolj uspešno organiziran.

Boljševiški delegatje so dobili dovoljenje, da smejo trošiti čas kongresa s tem, da so se posluževali programa kot predmeta za debatanje. To svojo priliko so izrabili v polni meri, čeprav so imeli mnogi njih argumentov očitno namen apelirati na lahkovernost onih, ki poznajo le površno delovanje sovjetske vlade in njenih agentov. Njih predloge za združeno fronto, je smatrala večina za hinavščino.

Opomnilo se jih je, da lahko sami takoj prične z organiziranjem te združene fronte in sicer s tem, da izpreme svoje postopanje s socialisti v Georgiji in s socialisti v Rusiji, ki sede v ječah.

Govori Radeka in drugih so jasno pokazali nepremostljivi prepad, ki zija med komunisti in vsemi onimi, ki si resnično žele miru, ter med njimi in onimi, ki so za konstruktivni socializem, katerega naj bi se uvedlo progresivno potom parlamentarnih in ustavnih sredstev, ne pa potom reakcije in nasilja.

Kongres je zadel na velike težkoče, na katere morajo zadeti vsi ki skušajo organizirati voljo do miru. Ne zadostuje poznati in preceniti strašnih posledic modernih vojn. Bistveno je, spoprijeti se s faktorji politične in socialne e-

dajo kopalke z vrha zidu in bulji jo z očmi, a ne vidijo bogve česa. Toda nejasne bele oblike, ki se rišejo na temni sinjini reke, jim izpodbujajo pesniškega duha; trohico domišljije si predstavljajo brez težave, da vidiš Diano in njene vile v kopeli, ne da bi se ti bilo bati Akteonove usode. — Slišal sem, da se je skupilo nekega dne več malopridnežev in podmazalo zvonikarje v stolnici, da je zavzval iz zdravomarijo dvajset minut pred določeno uro. Dasi je bil še velik dan, se gvadalkvirijske vile vendar niso obotavljale; zaupaje bolj zdravimariji nego solncu, so z mirno vestjo opravile kopalno toaletto, ki je pri njih vedno zelo preprosta. Mene tisti krat ni bilo zraven. Za mojih dni je bil zvonikar nepodkupljiv in somrak tako gost, da bi bil maček komaj razločil najstarejšo pomarančarico od najbolj brke lehkomišelnice v Kordovi.

(Dolje prihodnjaj.)

konomicije, ki prispevajo k izbruhu takih vojn.

Kongres je vsled tega izjavil, da morejo delavci zagotoviti mir le s tem, da se sestanejo mednarodno in da se poslužijo vseh sredstev, direktnih in indirektnih v parlamentih in izven njih, proti kateremukoli vzroku vojne ter potom neprestane, energične propagande.

Kar največ važnosti je treba pripisovati soglasnemu sklepu, da se bo poskušalo preprečiti vojne z vsemi sredstvi, ki so na razpolago delavskemu gibanju in da se bo preprečilo dejanski izbruh takih vojn s proklamiranjem in izvedenjem splošne mednarodne stavke. Ta sklep je skrajno značilen.

Kongres se je tudi izrekel za neprestano vzgojno delo proti vojni. Če se bo to uspešno izvedlo, bo postala stavka nepotrebna. Sklenjeno je bilo upliniti z vsemi mogočimi sredstvi na duha otrok, mladine in odraslih ter pospeševati pacifizem v privatnih domovih in v šoli.

Propagandnemu štadiju mora slediti politična in parlamentarna vzgoja. Različne stranke morajo izvajati to delo v soglasju s svojimi programi in na temelju priznanja principa ekonomske solidarnosti narodov.

Kongres pričakuje odločen odpor proti militarizmu in oboroževanju, tako v parlamentu kot izven njega. Nadalje želi javno kontrolo nad oboroževanjem in industrijo ter preosnovanje Lige narodov v vse obsegaajočo družbo narodov, ki naj bi predstavljala najvišjo mednarodno avtoriteto za mir in ki naj bi urejevala mednarodna ekonomska, politična in politična vprašanja. — Kongres se je s tem izjavil za trojno odgovornost, vzgojno, parlamentarno, in le v skrajnem slučaju za splošno mednarodno stavko.

Če bi bilo treba sploh kedaj uveljaviti splošno mednarodno stavko, da se prepreči izbruh vojne, bi pomenjalo to, da so se izjalovili vsi drugi napor, da se ustvari mir duha med narodi, a spravi žalostnih izkušenj tekom svetovne vojne je skoro več kot verjetno, da bo treba vzpizoriti tudi ta skrajni poskus.

Domišljavi Mussolini.

Iz Rima poročajo:

Mussolinija smatrajo tukaj za enega najbolj praktičnih in odkritostnih ljudi, in sicer bolj glede sedanjosti in bodočnosti, kot pa glede preteklosti. Kmalu potem, ko je postal ministrski predsednik, je vprašal nekega francoskega žurnalista v Rimu: — Kaj mislijo o meni v Franciji? Kaj pravijo o meni? S kom me primerjajo?

— Well, — je odvrnil Francoz, — pred nedavnim časom, predno ste postali ministrski predsednik, so vas primerjali s Hervejem.

— Tako? S kom pa sedaj?

— Sedaj pa so vas pričeli primerjati z Napoleonom.

— To je boljše, — je vzkliknil Mussolini, ves vzradočen. — Vedno sem bil prepričan, da so Francozi dobri presojevalci ljudi.

Nekdo je vprašal lord Curzona: — Kaj mislite o Mussoliniju?

— Zelo značilen človek je, — je odvrnil angleški minister, — a kakaj govori vedno z menoj v francoskem jeziku, ko vendar dobro razumem italijanski?

To pripombo so sporočili Mussoliniju.

— Italijanski jezik, — je rekel, — je jezik ljubezni (in figamoz) — a francoski jezik je jezik prijateljstva.

BOJANI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NA VOJNO SLOVENSKI RNEVNIK V RIM, DRŽAVAK

Consolidated Gas Company of New York

IN ŽNJO SPOJENE PLINSKE IN ELEKTRIČNE KOMPANIJE.

Priznanje.

ZELO razveseljivo je za Consolidated Gas Company, da zomore poročati o svoji ponudbi za \$15,000,000 šest odstotnih kumulativnih soudeležbenih prednostnih delnic, da so bile iste večkrat prepisane. Dozdaj se že razvidi, da se bodo delnice razdelile med skoro šestdeset tisoč strank.

Tako velike zahteve po delnicah so povzročile, da se bo moralo upoštevati maksimalno število, ki je določeno posameznikom. Tozadevno bo vsak prositelj obveščen v kratkem.

Tak sijajen odziv od strani odjemalcev in uslužbencev na kompanijsko ponudbo, da postanejo soudeležniki pri njih velikih plinskih in električnih podjetjih, je znamenje zaupanja in zagotovilo zanimanja, kar se visoko ceni. To splošno zanimanje bo služilo v neprecenljivo pomoč, da se bo moglo dajati odjemaleem plin in elektriko po najnižji ceni.

CONSOLIDATED GAS COMPANY OF NEW YORK

GEO. B. CORTELYOU, President.

Češki parlament — verna slika avstrijskega.

Iz Prage poročajo:

Cela povodenj tiskanih cirkularjev, s katerimi se pozivlja nacionaliste, naj se dvignejo ter ustvarijo fašist. organizacijo, — je povzročila poostreno nasprotstvo med Čehi na eni strani ter Nemci in komunisti na drugi strani. Čeprav se ni pojavil tekom božičnega tedna razkol, katerega so že dolgo časa napovedovali, je priklopila ogorčenost vendar do take višine, da bo postal celo parlament pozorišče burnih prizorov.

Komunisti so pred kratkim vrgli težak svezanj tiskovin na dr. Basina, finančnega ministra, tekom razprave o neki povsem nevažni domači zadevi, a so zgrešili njega, pač pa zadeli njegovega tovariša, justičnega ministra Dolanskýja.

Razen komunističnih nemirov v parlamentu, se pogosto pojavljajo tudi izbruh Nemcev. Poslanec Baeran, nemški voditelj, ki je obdolžen špijonaže, je pred kratkim pozival češko vlado z izjavo, da je pripravljen v katerem koli času izvršiti veleizdajstvo, samo da doseže cilje svoje stranke. Kapitan Jan Wirm, kapitan Gustav Wolf in poročnik Novakovski, o katerih treh se glasi, da so nemškega mišljenja, so bili pred kratkim spoznani krivim od vojnega sodišča, da so prodajali Madžarski armadne informacije in tajnosti. Obravnava je bila signal za nov izbruh nacionalistične delavnosti.

V cirkularjih, ki so krožili pred kratkim, se glasi:

— Naš tristoletni boj za ustanovljenje svobodnega naroda je v nevarnosti, da postane brezupen. Stvar, za katero je padlo tisoče in tisoče naših najboljših sinov na bojnih poljih in eksekucijskih prostorih, napadajo vsepovsod sovražniki od znotraj; od zunaj. Drznost teh sovražnikov je dosegla svoj višek. Odgovorili jim bomo z njih lastnim orožjem, in vsed tega pozivljamo vse dobre Čehoslovake, naj stvorijo organizacije za ohranjenje države.

Socialistični listi obsojajo cirkular kot delo oseb, ki skušajo dvesti do nasilja, kot se je zgodilo na Poljaken.

Vsepovsod je opaziti znamenja vedno rastočega sovražstva med

nacionalisti in drugimi strankami. V Tropavi so pred kratkim pangermanski dijakki prekinili predstavno Schnitzlerjeve igre — "Reigen" s tem, da so pričeli metati smrdljive bombe na pozornico. Par dni poprej, pa so demonstrantje prisilili Schnitzlerja, da je zapustil dvorano, v kateri je imel javno predavanje glede svojih del.

Oblasti v Reichenbergu in Gablenzu so prepovedale nemškemu generalu Liman von Sandersu govor z izjavo, da namerava pospeševati razširjenje nemške nacionalistične organizacije v Čehoslovaški in da bi tak poskus dovedel do resnih ustaj v severni Češki.

V parlamentu se je razpravljalo o javnem organiziranju fašistovskega gibanja kot protektivne odredbe. Hladnejši vladni voditelji pa se zavzemajo posebno za to gibanje radi komplikacij s sosednjimi deželami kot sta Nemčija in Madžarska, če bi prišlo do narodnostnih spopadov v deželi sami.

Promocija.

Na dunajski univerzi je bil Jože Sekal iz Ljubljane promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

POZDRAV.

Predno se podam na parnik "Olympie", pozdravim vse prijatelje in znanee v Clevelandu, O., in podajam roko prijateljem na 2765 E. 55. St., posebno še, ker ste me spremili na kolodvor. Pozdravljam brata in njegovo družino, Francko in Franka Zakrajška in družino. Ne smem pozabiti omeniti, da kdor hoče biti dobro postrožen, naj se obrne na trdko Frank Sakser State Bank in bo gotovo zadovoljen. S prijaznim pozdravom Louis Dežman.

Jejte in shujšajte

To je stara fraza, obrnjena narobe, toda moderne metode za odpravo maščobe so omogočile ta izrek. Če ste preveč debeli ter se počutite težko vlačiti; če radi jeste, pa kljub temu ne morete shujšati za par funtov, storite to: popijte k svojemu lekmarnarju (ali pa pijte na Marmola Company, 4612 Woodward Ave., Detroit, Mich.) ter mu dajte (ali pošljite) en dolar. Za to smerno sveto vam bo lekmarnar pokazal pot, da se popolno vaša teža po šestih tednih postavi. Dal vam bo zavoj Marmola Prescription Tablets sestavljen po Marmola Prescription. Ena morate vzeti po vsaki jedi in pred počitkom, da boste pričeli izgubljati maščobo stalno in lahko. Potem se zdravite do izčrpnosti. Marmola Prescription Tablets ne neškodljiva ter dobre za splošno zdravje. Ni vam treba stradanja in vlačanja. Jejte kar se vam ljubi, vlačite naj se želite, toda vzemite malo tableto s seboj. Bred dyama bo prebilo mase hitro izgubila, vi boste pa ostali svoj naraven. Jejte, kar se vam ljubi, vlačite naj se želite, toda vzemite malo tableto s seboj.

Ne trpite vsled Revmatizma, živčnega trganja, bolečin v prsih, otrplih mišic

Vdrgnite

PAIN-EXPELLER

na bolečo površino, da boste začutili žarenje, in udobna, pomirljiva pomoč bo sledila. Pristni Pain-Expeller nosi SIDRO varstveno znamko.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

Kaj vam koristi vaše dnevno delo, ako vas dnevno ne prinese nekoliko bližje onemu času, ko boste lahko uživali udobnost neodvisnosti?

Pričnite štediti sedaj - da boste neodvisni po dolgi letih težkega dela.

Vaši prihranki so najsigurneje naloženi pri nas, ter se obrestujejo po

4%

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York City
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

Knjiga za dolge zimske večere.

Slovensko-Amerikanski

KOLEDAR
za leto 1923

192 strani povesti, poučnih člankov in razprav, pesmi, slik, šale in raznoterosti.

Cena samo 40 centov.

Naročite ga že danes.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt St., New York

Dobro se tudi pri zastopnikih

in Glas Naroda.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

